

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL

**Actitud del professorat en actiu i futur
docent front l'ús del valencià dins de les
aules d'Infantil.**

Anna Núria Bartual Ruiz

Anna Marzá Ibáñez

Àrea de Coneixement Lingüístic

2020/2021

ÍNDEX:

RESUM.....	3
PARAULES CLAU.....	3
1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. MARC TEÒRIC.....	6
3. METODOLOGIA.....	11
a) Participants.....	11
b) Procediment.....	11
c) Instruments de recollida.....	11
4. RESULTATS.....	12
5. CONCLUSIONS.....	20
6. REFERENCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	24
7. ANNEXOS.....	26

RESUM:

El treball pretén descobrir quina és l'actitud tant dels futurs docents com del professorat en actiu cap a l'ús del valencià dins de les aules d'Infantil. Primerament, s'ha fet un estudi sobre els factors que poden influir en l'actitud cap a les llengües minoritàries. Arran d'aquest fet, s'han plantejat una sèrie d'objectius, els quals pretenen ser respostos fent servir com a metodologia per un costat un grup de discussió encarat cap al professorat en actiu i pel que fa als futurs docents s'ha executat una enquesta. Pel que fa a aquesta última, s'ha centrat a conèixer els prejudicis que pogueren tindre els enquestats i com pensen que aquests poden repercutir en la pràctica docent. Pel que fa al grup de discussió, a més de conèixer la visió dels prejudicis i de l'àmbit social de l'escola, també s'ha fet una anàlisi sobre la realitat del valencià en el centre educatiu al qual pertanyien les docents. Els resultats tant de l'enquesta com del grup de discussió han sigut molt afavoridors, ja que en tots dos llocs, han parlat sobre la importància de la normalització lingüística en el País Valencià, com també del fet d'introduir les llengües minoritàries dins de les aules, ja que aquestes formen part de la cultura d'un territori.

PARAULES CLAU:

Futurs docents, professorat en actiu, valencià, aules infantil, actitud, prejudicis i programa plurilingüe i intercultural

1. INTRODUCCIÓ

Al llarg d'aquest projecte descobrirem quina és la visió que té el professorat en actiu i els futurs docents cap al valencià dins de les aules d'infantil. No obstant això, abans de desglossar amb profunditat aquest contingut, és important conèixer el context de l'ensenyament en valencià al nostre territori.

El primer moment en el qual el valencià començà a impartir-se com a matèria pròpia fou el 1984. Durant aquest any es redactà el decret 79/1984, de 30 de juliol, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre l'aplicació de la Llei 4/1983, d'Ús i Ensenyament del Valencià, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari del País Valencià (DOGV 23/08/1984). Aquest decret deia que a partir d'eixe moment el valencià formava part com una assignatura més de llengua dins del currículum, llevat d'aquelles zones històricament castellanoparlants on els pares podien prendre la decisió de si volien que els seus fills i filles la cursaren.

No és fins a l'any 1992 que no s'aproven els diferents programes d'immersió lingüística, coneguts com Programa d'Incorporació Progressiva (PIP) i Programa d'Ensenyament en Valencià (PEP), que s'han estat aplicant fins l'any 2017, ja que l'any 2018 es va crear la Llei 4/2018, la qual fomenta un programa plurilingüe, on tant el valencià, com el castellà, han d'impartir-se o vehicular-se en un percentatge mínim del 25%, mentre que la utilització de les llengües estrangeres, especialment l'anglès, conforma entre un mínim del 15% i un màxim del 25%. Aquest tipus de programa es porta a terme en els següents nivells educatius: Educació Infantil (2n cicle), com a matís comentar que si trobem algun col·legi que té un aula de 2 anys (1r cicle Educació Infantil) farà servir el mateix programa que la resta d'Infantil; Educació Primària, Educació Secundària, Batxillerat i Formació Professional. Aquests dos programes foren incorporats al món educatiu gràcies a l'Ordre de 29 de juny de 1992, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.

A conseqüència de l'aparició del programa PEP, va sorgir una altra ordre l'any 1997 (Ordre de 23 de gener de 1997, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència), la qual ofereix al professorat funcionari formació en valencià, per tal d'adquirir els coneixements necessaris a l'hora d'utilitzar el valencià com a llengua vehicular. Tots aquells centres que eren catalogats com a Centres d'Ensenyament en valencià van tenir un període de cinc anys de formació, mentre que aquells que feien ús del programa PIP van tenir deu anys de formació.

Tenint en compte tot el que s'ha desglossat anteriorment, l'objectiu principal d'aquest projecte és conèixer quina és l'actitud front l'ús del valencià dins de les aules d'infantil, tant en un grup de mestres en actiu de Castelló ciutat com de futurs i futures docents de la Universitat Jaume I de Castelló.

Pel que fan als objectius específics, tenint molt present aquells aspectes que poden intervenir en l'actitud del professorat en actiu com dels futurs docents he plantejat els següents. En primer lloc, conèixer el pensament dels docents cap a com poden afectar els prejudicis lingüístics dins de la pràctica docent. En segon lloc, conèixer el pensament dels docents cap a com pot influir la societat front al rebuig dirigit a

les llengües minoritàries. En tercer lloc, observar quin valor li dona el professorat al valencià front a l'anglès i el castellà. En quart lloc, ser conscient de quina formació professional han tingut o tenen els professionals cap al valencià. En cinqué lloc, descobrir quin és el pes que tenen les llengües al programa lingüístic del centre educatiu en el qual es farà l'estudi. L'últim objectiu, conèixer el motiu d'elecció dels percentatges concrets que ha triat l'escola per a cada llengua.

L'estructura de l'estudi està distribuïda en primer lloc, com es pot llegir, amb una xicoteta introducció. El següent apartat està encarat cap al marc teòric, el qual exposa la teoria necessària per a portar a conèixer en què consisteix el terme "actitud" i què implica. A continuació apareix la part metodològica, és a dir, de quina forma s'ha posat a la pràctica els objectius plantejats anteriorment, aquesta ha sigut mitjançant un grup de discussió i una enquesta. El quart apartat és el destinat als resultats, en aquest es podrà llegir les respostes obtingudes tant en el grup de discussió com en l'enquesta. El cinqué apartat està destinat a les conclusions tant dels resultats com dels objectius plantejats. Al sisé es trobarà la part bibliogràfica i al seté apartat, es trobaran els annexos.

1. MARC TEÒRIC.

En l'actualitat podem observar que cada volta el valencià està més en desús en la nostra societat. Tant és així que l'últim estudi portat a terme al 2016 per la Generalitat Valenciana sobre l'ús del valencià en la vida diària de totes les persones que conformen el País Valencià, únicament un 15,4% de la població fa ús de la llengua sempre a casa, un 2,5% de la població, generalment fa ús d'ella en l'àmbit familiar, únicament un 1,2% fa més ús del valencià que del castellà, quan estan les dues llengües convivint a una mateixa casa. Una altra enquesta a tenir en compte és la que investiga quanta gent parla en valencià en el món laboral, en aquest cas, podem observar que les xifres són prou diferents a les anteriors, pel que respecta a fer sempre ús de la llengua, trobem un 5,2% de la població que sempre parla valencià, únicament un 3,8% de la població l'usen de manera general generalment i quan està en contacte tant el valencià com el castellà al mateix lloc de treball, sols un 3,3% de la població parla més en valencià que en castellà. Si comparem aquestes mateixes xifres amb l'ús del castellà la diferència és molt notòria, ja que canviant aquestes premisses en el castellà, les xifres es dupliquen, fent front per exemple a un 60,5% de la població que a casa sempre fa ús del castellà (Generalitat Valenciana, 2016, p.24).

Així que, tenint present totes aquestes dades, s'investigarà quina és l'actitud del professorat sobre l'ús del valencià, ja que si volem que aquest perdure, el paper docent és fonamental en aquesta tasca, ja que molt xiquets i xiquetes tindran per primera vegada contacte directe amb l'idioma, per tant els docents han d'estar formats per poder fer les classes de manera adequada. A més a més, és molt important que coneguen quines són les seues limitacions cap a la llengua perquè així podran millorar en la seua tasca docent. Aquests factors estan relacionats amb el que defineix Cambra (2000) com el sistema de les CRS (creences, representacions i sabers). Aquest sistema pretén, mitjançant estudis, investigar la relació que tenen aquests tres conceptes amb l'àmbit biogràfic dels docents, per tal de comprendre com poden afectar les CRS del professorat cap a una llengua en la seua pràctica docent a l'aula (Cambra i Palou, 2007; Fons i Palou, 2011, pp. 83).

Per tant, tal com afirmen Cambra i Palou:

Nos interesa relacionar los CRS de los profesores con sus actuaciones en el aula y el tipo de interacción que promueven. Si entendemos que se aprende a comunicar interactuando, negociando y usando la lengua en contexto, nos interesa saber la manera cómo los participantes construyen en las aulas sus interacciones y si éstas propician la adquisición de las lenguas (Cambra i Palou, 2007, p. 150).

Per tal d'aprofundir més en aquests conceptes, Palou (2008) els desgranà un per un, definint-los com:

Knowledge (sabers) "fa referència a les coses que coneixem, als fets sobre els quals hi ha un coneixement convencional". Les assumptions (representacions) "remeten a l'acceptació temporal d'un fet (estat, procés, relació), el qual no podem dir que coneixem, que no ha estat demostrat però que de moment acceptem com a cert". Finalment, els beliefs (creences) "suposen l'acceptació de proposicions per a les quals no hi ha un coneixement convencional, sinó un que no és demostrable, i per a qual hi ha el que podem considerar un desacord acceptat (Pérez Peitx, 2011, p. 8).

Tenint en compte els factors nomenats anteriorment, en primer lloc, és important saber en què consisteix el concepte d'actitud, aquest es pot definir com "considerar l'aspecte més afectiu, la reacció emocional d'una persona a un fet, sense necessitat de tenir-ne informació" (Saladich, M.J, 2012, p. 25).

A més a més, cal tenir present que les actituds són variables, ja que poden evolucionar en el temps. Una de les principals causes que poden donar pas al canvi d'actitud dels professionals es deu als prejudicis lingüístics. Aquests poden afectar en la seua visió cap a una llengua tenint en compte diferents factors, classificats per l'autora Isabel Ríos (2005). Els primers prejudicis de què ens parla l'autora són en l'àmbit de la dificultat lingüística, és a dir, depenent de cadascú de nosaltres quins veiem més fàcils i quins veiem més difícils, tenint com a referent la nostra llengua materna. Un altre tipus de prejudici que podem conèixer es deu al nivell de sonoritat fonètica, és a dir, poden haver-hi llengües que ens sonen més suaus i d'altres que ens sonen més aspres, en aquest cas també coincideix el factor de la nostra llengua materna, ja que aquella que tinga una sonoritat semblant pot resultar-nos més pròxima. També trobem els prejudicis tenint en compte la riquesa o pobresa d'una llengua, és a dir, podem jutjar una llengua basant-nos en les aportacions literàries que ha aconseguit transmetre al món. Altres prejudicis que podem trobar són aquells que estan relacionats amb el nombre de parlants d'una llengua, és a dir, el fet de comparar que una llengua té més parlants que l'altra aleshores eixa és més important. Finalment, l'últim prejudici que podem trobar és aquell relacionat amb l'àmbit d'oportunitats en la societat, és a dir, fins a on podrem arribar utilitzant aquesta llengua, açò es pot relacionar a l'hora de pensar en el món laboral quin ús farem sobre ella, aquests tipus de prejudicis es classifiquen com llengües fortes o dèbils (p.6).

Tal com diu Ríos:

Una bona part dels prejudicis lingüístics han estat construïts socialment en la consciència dels parlants passius enfront de una mala educació lingüística. Aquests prejudicis són anomenats de forma generosa innocents i solen ser els més resistents al canvi a causa d'un fort arrelament inconscient a ells (Ríos, 2005, p. 5).

Si extrapolem tots aquests prejudicis al nostre dia a dia, podem observar que efectivament el prejudici cap a les llengües fortes o dèbils i el nombre de parlants d'una llengua són aquells que la societat té ja interioritzats. A continuació es podrà veure un exemple extret de l'article *Prejudicis lingüístics a Catalunya nord: El cas d'una escola d'educació secundària*, on es mostra clarament que el grup d'estudiants d'un institut dona més pes a les llengües tenint en compte tant l'àmbit d'oportunitats com el nombre de parlants de la mateixa, i concretament en aquest cas posant el català en quarta posició per darrere de l'anglès i el francès.

L'estudi portat a terme per Antón i Álvarez de Cienfuegos mostra el següent:

Pel que fa a les llengües declarades com a importants, hi destaquen l'anglès (171), l'espanyol (67), el francès (37), el català (17), l'italià (4), l'àrab (4), l'alemany (4) i amb un o dos esments, el zulu, el llatí, rus, xinès, mandarí i portugués. A més a més, alguns alumnes han justificat, de manera voluntària, les seues respostes. Les raons trobades són principalment: el nombre de parlants ("l'anglais parce que c'est la langue la plus parlée en Europe4" o "cela dépend du nombre de la population qui la parle"), el caràcter internacional i universal de les llengües ("les

langues internationales” o “les plus parlées à l'étranger”), la utilitat dins del món laboral (“l'anglais car ça sert dans tous les métiers”) i la presència a l'oferta d'assignatures del col·legi (“celles qu'on apprend au collège”) (Antón i Álvarez de Cienfuegos, 2018, pp. 87-88).

Per tant, com a docents i futurs docents és fonamental conèixer quins són els nostres prejudicis per tal d'intentar derogar-los, ja que poden influir cap a la transmissió d'una llengua. A més a més, hem de ser coneixedors de quin valor li donem al valencià front a altres llengües que conviuen en el nostre sistema educatiu (castellà i anglès), ja que el que s'està fomentant és el plurilingüisme a les aules.

Un altre factor que influeix en l'actitud del professorat és la formació acadèmica del valencià, ja que es pot donar el cas que molts dels professionals no es veuen preparats a l'hora d'impartir una classe en aquesta llengua, pel fet que la formació cap a l'expressió oral la tenen prou limitada. Cambra i Palou defineixen la formació acadèmica com:

Desde una perspectiva socio-constructivista, entendemos la formación como un continuo de procesos de reflexión crítica en interacción que permiten ir construyendo un pensamiento renovado sobre el cual fundamentar actuaciones alternativas. Ello sólo es posible si se da protagonismo a los docentes, se valoran sus conocimientos prácticos, se revisan y se contrastan sus modelos interiorizados, es decir, si convergen la formación y la investigación (Cambra, M i Palou, J., 2007, p.151).

Per tant, és fonamental tenir en compte com ha sigut eixa preparació per tal d'entendre la visió que tenen els docents cap a la nostra llengua.

D'altra banda, és important tenir en compte quin és el programa lingüístic que fan servir a l'aula el professorat. Tal com s'ha pogut llegir a la introducció l'últim programa que s'està portant a terme a les escoles és el programa plurilingüe (Llei 4/2018). Aquest té la peculiaritat que s'ha implantat a totes les escoles públiques i privades concertades que componen el País Valencià, cosa que en els anteriors cada escola podia escollir el tipus de programa lingüístic que preferia. Per tant, “el sistema escolar valencià és un sistema educatiu plurilingüe i intercultural que té com a llengües curriculars el valencià, el castellà, l'anglès i altres llengües estrangeres” (LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, p. 7865).

Tenint en compte les llengües que s'han d'utilitzar a les aules, a continuació es podrà observar la distribució lingüística, tal com afirma l'article 6 i 7 de la Llei 4/2018, a l'educació infantil:

Article 6. El Programa d'educació plurilingüe i intercultural. El temps mínim destinat als continguts curriculars en cadascuna de les llengües oficials, en el conjunt de l'escolaritat obligatòria, ha de ser del 25 % de les hores efectivament lectives. S'ha d'impartir en cadascuna de les llengües oficials la matèria o l'assignatura corresponent al seu aprenentatge i al mateix temps, com a mínim, un altra àrea, matèria o assignatura no lingüística curricular de caràcter troncal o anàleg (LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, p. 7866).

A més, afegeix:

Article 7. Organització dels ensenyaments de les llengües en els diferents nivells educatius. En el segon cicle d'educació infantil: a) L'anglès s'incorporarà amb un enfocament d'obertura a les llengües o mitjançant la modalitat

d'incorporació primerenca, amb el 10 % de l'horari curricular. b) El temps destinat a continguts curriculars en valencià i en castellà s'adequarà al que disposa l'article 6 (LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, p. 7866).

Una vegada tenint clar el programa lingüístic que trobem a totes les escoles públiques i concertades, veiem que el mínim d'hores de valencià i castellà seria del 25% respectivament i d'anglès d'un 15%; així, trobem un 25% d'hores que no està predeterminat en cap llengua, en aquest cas cada escola és qui tria la llengua (o llengües) a la qual prefereix donar eixe percentatge. Per tal de portar-ho a la pràctica s'hauria de fer un estudi sociològic del context del centre; encara que al context es parle valencià, la llengua majoritària a l'escola hauria de ser aquesta, perquè és la manera que assoliran les dues llengües oficials, com ja han demostrat estudis previs al Canadà (Pascual, 2006, p.90).

Per tant, és essencial que el professorat tinga una bona formació cap al valencià, ja que haurà de fer-ne ús. Tal com matisa la Llei 4/2018 de la Generalitat es requereix al professorat que acredite un nivell C1 en valencià, per tal de garantir que té coneixements adequats en aquesta llengua per tal de possibilitar entorns rics d'aprenentatge.

Per finalitzar aquest apartat, un altre factor que pot influir en l'actitud dels professionals és la creença que té una part de la societat cap a la llengua, és a dir, com pot afectar en la pràctica docent el rebuig d'eixa part de la societat a l'hora de transmetre els coneixements en valencià o, fins i tot, el fet que els seus fills i filles tinguen com a finalitat en el currículum educatiu aprendre-la. Aquest rebuig pot estar fonamentat en part per decisions polítiques d'institucionalització, ja que si el valencià fou perseguit durant el franquisme i una vegada en la democràcia, també ha estat menyspreat pels alts dirigents, és clar que una part de la societat ha pogut agafar-se cap aquest pensament i per tant no sent estima ni s'identifica cap a la llengua. Tot açò ha ocasionat que dins del món educatiu el valencià també es veja afectat, no donant-li el pes que es deuria. Aquesta informació pot estar contrastada en l'estudi *Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians* portat a terme per Flors-Mas el qual afirma el següent:

Tot plegat s'ha traduït en una despenalització de l'ús del català i en polítiques d'institucionalització feble que s'han centrat bàsicament en el sistema educatiu i que, com apunta Montoya (2009), no han aconseguit fer-lo penetrar en els espais que assignen més capitals simbòlics a les llengües, com les grans àrees urbanes, les universitats o el sistema educatiu privat i privat-concertat (Flors-Mas, A., 2017, p. 14).

Arran del que s'ha comentat anteriorment, podem dir que ja no sols el valencià sinó que totes les llengües minoritàries, és a dir aquelles que són parlades, dins d'un mateix territori, per un menor nombre de persones, poden ser, en major o menor mesura, rebutjades per part de la societat. Tal com s'ha afirmat anteriorment, el rebuig o menyspreu cap alguna llengua porta darrere algun pensament o ideologia política, ja que si, durant algun període històric, per part dels alts dirigents hi ha hagut comportaments de xenofòbia i de persecució cap a alguna llengua i cultura, al pas dels anys ha pogut transgredir dins de la societat i que molta part d'aquesta tinga aquest mateix pensament. Tots aquests fets poden influir després front a la pràctica docent, ja que els docents no poden oblidar-se mai de les llengües maternes de cadascun dels seus alumnes.

Aquesta afirmació pot quedar contrastada amb l'estudi de Oller, J i Vila, I, en el qual mostra:

De acuerdo con Lanauza y Snow (1989) y Reese, Garnier, Gallimore y Golden-berg (2000) también afirman que el alumnado extranjero con un pobre dominio oral de la L2 puede desarrollar habilidades iniciales de lectura y escritura en esta lengua cuando tiene bien desarrolladas dichas habilidades desde su L1... Finalmente, de acuerdo con lo señalado, muestran que el desarrollo de habilidades lingüísticas en la L1 facilita enormemente la adquisición de la lectura y la escritura en la segunda lengua (Oller i Vila, 2011, p.5).

Per tant sempre han de tenir present les llengües maternes dels seus alumnes, independentment del que puguen pensar sobre aquestes, ja que el que s'ha d'aconseguir transmetre és el respecte cap a cadascuna d'elles, tal com podem llegir al DECRET 38/2008, de 28 de març, del Consell:

En la societat valenciana hi ha dos llengües oficials que, a més, conviuen amb altres llengües, conformant una societat cada vegada més multicultural i multilingüe. Com a conseqüència d'això s'incorpora a les nostres aules alumnat de llengües i cultures diferents. Per tant, és necessari el desenrotllament d'actituds positives cap a la pròpia llengua i la dels altres, despertar la sensibilitat i la curiositat per conèixer altres llengües (DECRET 38/2008, de 28 de març, del Consell, p. 55031)

Aquest fet és molt important, perquè sempre hem de tindre present que "els infants nouvinguts o de famílies que parlen llengües diferents del català aporten a l'escola les seves llengües. La conseqüència és la diversitat de llengües a moltes aules del nostre país." (Camps, s.f., p. 12).

Tenint present el mencionat anteriorment podem dir que estem parlant d'una problemàtica sociolingüística, ja que hem de tenir present que allò que transmetem al nostre alumnat serà el que els farà crear la seua vida lingüística, per tant, si el professorat no posa al mateix nivell les dos llengües que trobem al territori, la percepció que arriba als joves, es que una llengua és més "vàlida" que l'altra. Tal com afirma Pujolar, trobem l'existència d'un cert sentit comú sociològic que veu els joves com la societat del futur, per tant açò causa que adolescents i joves siguen el centre dels debats sobre la visibilitat de les llengües minoritzades (Pujolar, 2007, citat per Flors-Mas, 2017, p. 16).

En definitiva, es molt important tenir present aspectes com els prejudicis, perquè si els docents en tenen poden transmetre'ls tant als seus alumnes com també a la resta dels treballadors de l'escola. També es important saber quina és la formació acadèmica del professorat, ja que si no es tenen els estudis mínims això pot repercutir en la transmissió de la llengua. A més a més, és important també tenir present quin serà el programa lingüístic del centre, ja que coneixent aquest pots valorar la importància que en eixa escola se li dona al valencià. Finalment, és important conèixer la influència que pot tenir la societat en la perspectiva dels docents, perquè aquesta pot influir en la pràctica docent a l'aula i en conseqüència pot afectar al valencià.

3. METODOLOGIA.

a) Participants.

Aquest estudi s'ha portat a terme, pel que fa al grup de discussió, amb professorat en actiu en l'etapa d'educació infantil d'una escola de la ciutat de Castelló de la Plana. Han sigut un total de cinc docents, de les quals dos d'elles eren valencianoparlants i les tres restants eren castellanoparlants, l'edat de les participants oscil·lava entre els 30 i 55 anys. Pel que fa als anys d'experiència com a docents és prou variat, ja que trobem una docent que porta un total de 32 anys, una altra 22 anys, una altra 17 anys, una altra 9 anys i l'última 5 anys d'experiència.

Per un altre costat, pel que fa a les persones enquestades, aquestes han sigut estudiants de Magisteri d'Educació Infantil de la Universitat Jaume I. Han respost un total de 24 persones, l'edat de les quals oscil·lava entre els 20 i 35 anys.

b) Procediment

Aquest estudi segueix una perspectiva qualitativa i quantitativa, ja que per un costat es portarà a terme amb el professorat en actiu un grup de discussió (perspectiva qualitativa), definit com una "entrevista realizada a un grupo de personas para recopilar información relevante sobre el problema de investigación" (Massot et al, 2004:343). Mentre que per l'altre costat, cap als futurs docents es farà un qüestionari (perspectiva quantitativa), definit com "un instrumento de recopilación de información compuesto de un conjunto limitado de preguntas mediante el cual el sujeto proporciona información sobre sí mismo y/o sobre su entorno" (Torrado, 2004:240)

c) Instruments de recollida

Pel que fa als instruments de recollida, aquests estan compostat per un total d'onze preguntes per al grup de discussió i un total de dotze preguntes per al qüestionari.

Fent referència al grup de discussió, les preguntes plantejades pretenen contestar els sis objectius plantejats prèviament. Pel que fa al primer i tercer objectiu, s'han plantejat un total de dues preguntes, respectivament. Per al cinqué i sisé i per al segon objectiu s'han redactat un total de tres preguntes, respectivament. Per al quart objectiu s'ha redactat una única pregunta. (Vegeu en annex 1)

Pel que fa al qüestionari, les dotze preguntes responen al primer objectiu. S'ha decidit fer d'aquesta manera, ja que la gran majoria dels objectius anaven més dirigits cap als docents en actiu. Per tant a l'hora d'investigar cap als futurs docents s'ha optat per observar les actituds a través de l'objectiu dels prejudicis lingüístics. Pel que fa a les preguntes en si, les onze primeres són de resposta tancada, fent ús l'escala Likert, caracteritzada per donar com a opció de resposta, molt en desacord, en desacord, ni en desacord ni d'acord, d'acord i molt d'acord, sent aquesta escala concreta la que s'ha fet servir per al qüestionari. Per a la pregunta restant, s'ha fet servir la resposta oberta, per tal que l'enquestat pogués donar la seua opinió i desenvolupar-la com més li agradés.

4. RESULTATS.

Primerament es farà una recollida de les respostes obtingudes al grup de discussió. Tal com s'ha pogut llegir anteriorment, el nombre de participants ha sigut un total de 5 docents.

Pel que fa al primer bloc de preguntes (vegeu annex 1), fent referència a la formació acadèmica, les cinc persones han coincidit que la que van tenir fou a nivell universitari. Després cadascuna d'elles sí que matisà altres estudis complementaris. Una d'elles digué que només acabar el grau va adquirir la capacitat de mestre en valencià. Una altra comentà que a més dels estudis universitaris, també feu cinc anys en l'escola oficial d'idiomes de valencià. Una altra feu referència als títols lingüístics matisant que quan se'l va treure fou el de B2. Una altra va dir que feu un curs a la universitat i la capacitat de valencià la va adquirir mitjançant el Cefire. I després l'última mestra comentà que l'ensenyament fou completament en castellà, i únicament tingué una assignatura en valencià a la universitat. De la mateixa forma que l'anterior docent, també mitjançant el Cefire es va traure la capacitat.

Fent referència al segon bloc de preguntes, concretament a la pregunta relacionada cap als prejudicis lingüístics (vegeu annex 1), en aquesta contestaren que per part de la societat sí que havien viscut **situacions en les quals es menyspreava la llengua**. No obstant això, també matisaren que aquest tipus de comportaments els havien patit més quan algunes de les participants eren menudes, ja que durant la seua infància es van trobar amb moltes amigues, que són castellanoparlants, quan els pares i les mares de les mateixes són valencianoparlants, però com el valencià en aquella època per la societat no estava ben vist i afirmaven que qui el parlava no tenia cultura, el que feien algunes famílies era deixar de parlar-lo als fills i filles. En aquest punt, comentaren que aquests comportaments eren donats, ja que el valencià, segons la societat, tenia menys prestigi que el castellà i formava part de les llengües minoritzades. Arran d'aquest comentari hi ha hagut una altra mestra que comentà que en l'actualitat tant el valencià com el castellà estaven més igualades pel que fa al **prestigi**, en aquest cas una altra professora contrastà que depenia molt de l'àmbit en el qual es trobava una persona. A més a més, feren referència que en l'àmbit educatiu potser sí que estiguera més igualat aquest prestigi, però si eixien d'aquest i per exemple anaven a comprar a una tenda directament es dirigirien abans en castellà que en valencià, en aquest cas la gran majoria contestà que efectivament això és el que feien. Cal matisar que la llengua materna d'aquestes mestres era el castellà. En aquest cas, una de les mestres digué que encara que ella sí que parlava directament en castellà i deia "Buenos días", en compte de "Bon dia", si l'altra persona li parlava valencià, ella es **canviava de llengua**. Una altra mestra afirmà que si de primeres et dirigeixes en valencià i l'altra persona contestava en castellà, el més segur era que qui parlava valencià acabara canviant-se de llengua i parlant castellà. En aquest cas una de les mestres va matisar, que ella tenia un grup d'amigues de les quals dos eren les úniques castellanoparlants, quan es reunien totes la llengua vehicular que feien servir era el castellà, mentre que quan les amigues que parlaven castellà no estaven entre elles parlaven valencià. Una de les mestres, sí que va dir que ella independentment de si tenia amigues que parlaven valencià o castellà, ella contestava sempre en valencià.

Seguint en la referència dels prejudicis, la pregunta de si podien afectar a la pràctica docent (annex 1), en aquest cas comentaren que no, perquè segons elles, en la docència sí que està més normalitzat l'ús del valencià, ja que s'és coneixedor de la importància que té la llengua. En aquest punt una d'elles va dir que en el **cicle d'infantil**, les cinc mestres que formen part, tres d'elles són castellanoparlants, però **dins de l'escola sempre parlen valencià** i no s'han dirigit mai en castellà entre elles. Una d'elles, a més a més, digué que només entra per la porta de l'escola ja és conscient d'on està i parla directament valencià tota l'estona. No obstant això, mentre anaven fent aquests comentaris, també van matisar que si anaves al **cicle de primària** en aquesta escola, sí que **trobaves a una part del professorat que no feia ús habitual del valencià** a l'hora de dirigir-se cap als companys i companyes. En aquest punt una de les mestres digué que això podia ser donat per la personalitat de cada persona. Però encara així dins de les aules amb els infants sí que han afirmat que pel que han vist, sí que feien servir el valencià, com a llengua vehicular.

Pel que fa al tercer bloc de preguntes, concretament a la pregunta dirigida cap a l'actitud del barri de l'escola front al valencià (vegeu annex 1). Totes estigueren d'acord en contestar que depén de cada persona, és a dir, per a algunes famílies o persones encara que no siga la seua llengua materna i els puga costar entendre-la o **fan un esforç o de manera respectuosa diuen que no estan entenent a la mestra**. Una de les mestres afirmà que ella pel que havia viscut, s'havia trobat en situacions que les **famílies** que parlaven una llengua estrangera i eren **procedents d'altres cultures, havien transmés més respecte cap al valencià**, que potser una família de valencians on la seua llengua vehicular era el castellà. Una altra mestra comentà que depenia de la família, ja que posà d'exemple una situació que coneixia, la qual havien decidit no portar al fill o la filla a l'educació pública, perquè no volien que l'ensenyament fora tot en valencià, ja que per a ells i elles, aquest fet podia tancar portes als fills i filles en un futur a l'hora de treballar fora del País Valencià. Arran d'aquest comentari, una de les altres mestres va posar en aquest cas que després si eixos xiquets o xiquetes volien fer alguna oposició, en el País Valencià o en Catalunya, s'anaven a trobar com un dels requisits el valencià i si no tenien un domini de la llengua, podrien tenir problemes per a poder oposar. Aquesta mateixa mestra digué que durant aquest curs ella **sí** que va **patir** de primera mà un **menyspreu cap a la llengua**, ja que un familiar d'un alumne li va dir: "estoy harta que todo lo hagas con ese idioma de mierda, el valenciano", en aquest cas la mestra va dir que li respongué: "un poco de respeto, porque este idioma de mierda es mi lengua". Després va contestar que eixa persona es va disculpar, dient: "ay, perdona no lo había pensado de esa manera". Una de les mestres cap a aquesta situació, va comentar que influïa molt l'educació i la cultura que podia tindre una família i que això desgraciadament repercutia en què passaren aquests tipus de situacions.

Seguint amb aquestes actituds per part de les famílies, es va preguntar si repercutien després en la seua pràctica docent, aquestes van contestar que no. Elles quan **fan escrits o reunions** amb les famílies les **fan íntegres en valencià**. Després algunes d'elles comentaren **les estratègies** que feien per tal que totes les **famílies entengueren allò que deien**. Una d'elles digué que ella asseïa als pares i mares, és a dir, distribuïa a les famílies, posant a aquelles persones que sabia que tenien dificultat per entendre la llengua,

al costat d'una persona que l'entenia i aquestes feien el paper de traductors, d'aquesta manera ella no canviava mai de llengua, encara que el que sí que feia és parar per a què la persona que està traduïnt, tampoc perdera el fil. Una altra digué que el que ella fa en aquestes situacions era repetir-ho en castellà, però quan acabava continua fent ús del valencià. Aquesta mateixa persona, sí que va dir que **temps enrere sí que canviava de llengua**, però hi hagué un moment que va decidir que no era la solució, per tant ella repetia el que feia falta en castellà, però la resta de la reunió continuava en valencià, que és la llengua vehicular de l'escola.

Fent referència a si aquestes circumstàncies, les veien reflectides en els **infants**, totes van contestar que no, una d'elles va dir que eren xiquets i xiquetes molt xicotets i que **en aquestes edats no eixien aquest tipus de comentaris**. L'**únic aspecte** que va destacar una de les mestres fou que un xiquet li **digué que parlava estrany**, que si estava parlant anglés. En aquest punt va comentar que deien això, ja que l'anglés a nivell social té més prestigi que el valencià i clar si no havien sentit parlar mai de la llengua i notaven que li parlen diferent ho associen al que coneixen.

Pel que fa al quart bloc de preguntes, fent referència a si els percentatges del programa plurilingüe i intercultural eren equilibrats i adequats (vegeu annex 1), contestaren que, encara que feia poc de temps que aquest està vigent, **no pensen que vagen a assolir igual l'anglés com ho poden fer amb el castellà i el valencià**. Per la manera d'enfocar la llengua dins de les aules, ja que encara es té més present la llengua en l'àmbit escrit, donant-li molta importància a la gramàtica, però deixant de costat l'àmbit oral. En aquest cas sí que van concretar que l'educació física en aquesta escola sí que la imparteixen en anglés, però elles no van saber si això estava donant resultats afavoridors o no. Pel que fa al valencià i castellà, van comentar que **provenien d'una immersió lingüística en valencià**, per tant elles **dins de l'aula continuaven un poc fent servir aquest programa**, ja que després d'estudiar les **característiques sociolingüístiques** del barri es van adonar que hi havia un **menor nombre de valencianoparlants que de castellanoparlants**, per tant van decidir continuar fent servir el valencià com a llengua vehicular i la presència del castellà la donaven, a l'hora de contar contes o seguint aquest tipus de xicotetes activitats, a més d'introduir les hores pertinents d'anglés.

Una de les mestres cap a la pregunta de si ho veia equilibrat i adequat directament va contestar que **no ho veia ni equilibrat ni adequat**, ja que segons ella: -"si vivim en una cultura on tenim una llengua pròpia el que s'ha de fomentar és eixa llengua, per tant si hi ha molta gent que no la parla, com és el cas del valencià, el que s'ha de fer és estimular la llengua i potenciar-la, que és el que estem fent nosaltres ací en infantil, l'ensenyament en valencià i algunes assignatures en castellà, ja que si no el que acabem fent és perdre una llengua i l'altra no adquirir-la de manera adequada"- . Després fa referència cap a l'anglés dient que per una hora d'anglés o dos que pugues tindre no adquiriràs la llengua. Sinó que en el seu cas ella aprengué més en el moment en el qual va començar a viatjar i li feu falta aprendre un mínim per a poder moure's i comunicar-se. A més afirmà, que -"caldría plantejar-se les llengües d'una altra manera, perquè si no, no s'aprenen, i l'única manera d'aprendre una llengua és parlant tot el dia en eixa llengua. Aleshores el valencià està en desequilibri, en minoria enfront de les altres llengües, per tant s'ha

de donar més valor i tindre-la més present dins de l'escola. El castellà està per tot arreu i l'anglès pots veure moltes coses que estan anglés, **en valencià poca cosa hi ha, per tant cal donar-li més pes**".

Pel que fa a l'últim bloc de preguntes (vegeu annex 1), aquestes preguntes anaven dirigides cap a quins eren els percentatges que li donava l'escola a cadascuna de les llengües oficials i estrangeres i el perquè de l'elecció dels percentatges. En aquest cas la pregunta la van contestar ja en l'anterior pregunta, quan van dir que van triar **seguint fent ús del programa d'immersió lingüística**, afegint les hores oportunes d'anglès, però tenint com a llengua vehicular el valencià dins de les aules. Les conseqüències d'aquesta elecció, fou que després d'estudiar quina era la llengua materna predominant en les famílies, es van adonar que **hi havia un major nombre de famílies castellanoparlants que valencianoparlants**, per tant es van adonar que la llengua que havia de ser la vehicular era el valencià, ja que forma part de la nostra cultura i de la zona, i sobretot perquè era la llengua que estava en minoria. A conseqüència d'aquest fet es van posar a parlar del nombre de valencianoparlants que tenien a les aules. Una de les mestres va dir que en la seua aula sols hi havia dos xiquets d'un total de divuit alumnes que parlaren valencià. Una altra de les mestres va matisar que era important que el valencià fora la llengua que més present estiguera a les aules, ja que el context en el qual estava l'escola era urbà, en el qual conviuen moltes llengües diferents. Després va fer la comparança amb una escola que poguera estar en un poble, on si aquest és valencianoparlant, la llengua pot tenir-se més assolida, però en el seu cas el pes fonamental l'havia de tenir el valencià, ja que era la llengua menys parlada per la societat. Una altra mestra entrelaçant en aquest punt, al mateix que en l'exemple que ja havia dit anteriorment, va matisar que si et fixaves en la seua aula, **els alumnes valencianoparlants tendien més a canviar la seua llengua i fer ús més del castellà**, i pel que fa als alumnes que són castellanoparlants a no ser que els forçares un poc a parlar valencià, pocs per iniciativa pròpia canviaven de llengua. Per finalitzar aquest debat una de les mestres va comentar que ella estava segura que si no hi haguera una televisió, ràdio i molt menys la llei que estipula que s'estudie en valencià, la llengua hagués desaparegut en la població més jove i únicament la parlarien les persones majors.

Per acabar aquest apartat, pel que fa a les respostes obtingudes en el qüestionari, han sigut un total de 24 respostes, de les quals destacar que en una gran part d'elles hi ha varietat d'opinions, mentre que en altres els resultats són prou similars (Vegeu annex 3 per als resultats complets).

A més a més, m'agradaria destacar positivament que la gran majoria dels enquestats ha contestat estar en desacord i estar molt en desacord, cap a la pregunta de si tenen prejudicis lingüístics en el present (gràfica de l'esquerra), Fent una comparació amb la pregunta si alguna vegada havien tingut prejudicis, les respostes són una mica més variades, ja que encara que la gran majoria afirma estar en desacord o molt en desacord, sí que veiem una part dels enquestats que afirma que alguna vegada va tenir prejudicis cap a les llengües minoritàries. Aquest fet fa pensar que aquelles persones que en un moment van tenir prejudicis cap a les llengües, han aconseguit fer-los desaparèixer. En la figura 1 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 1.

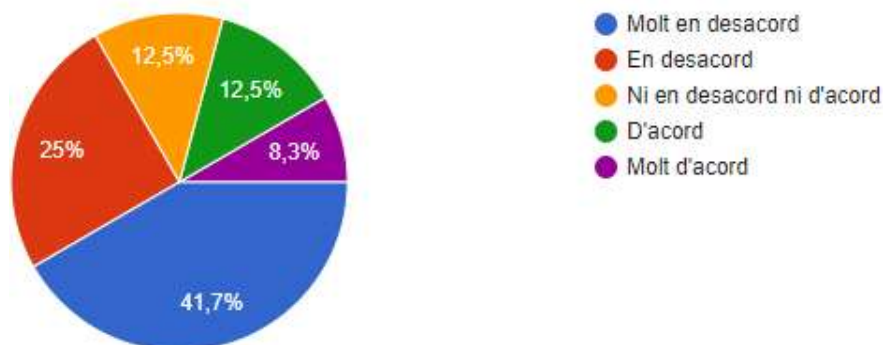
Tinc prejudicis cap a les llengües minoritària / He tingut prejudicis cap a les llengües minoritàries.

Pel que fa a la primera pregunta dirigida cap al valencià, dient que aquest no és tan fonamental com altres llengües convivents, la gran majoria dels enquestats ha contestat estar molt en desacord o en desacord. No obstant això, aquests resultats fan pensar que hi ha més població que posa al mateix nivell d'importància tant la llengua valenciana com la castellana, sense fer discriminacions, encara que el nombre de parlants d'aquestes dues llengües siga diferent. En la figura 2 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 2.

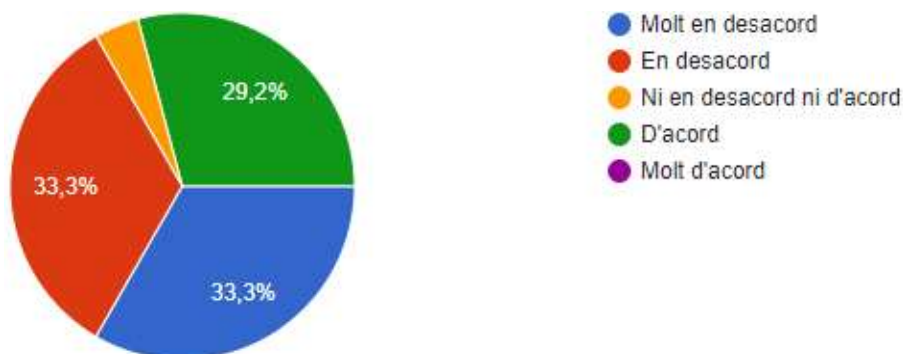
He pensat alguna vegada que el valencià no es tan fonamental com altres llengües convivents pel seu nombre de parlants.

Pel que fa a l'altra pregunta dirigida cap al valencià, concretament, la que feia referència a si alguna vegada els enquestats havien pensat que el valencià no era necessari que s'aprenguera a l'escola, ja que en el món laboral d'algun conegut o coneguda no anava a fer-ne ús, la gran majoria dels enquestats ha estat en desacord o molt en desacord en aquesta afirmació, però encara així, sí que s'observa un nombre relativament elevat de persones que han menyspreat la nostra llengua d'aquesta manera en algun moment de la seua vida (vora 30%). En la figura 3 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 3.

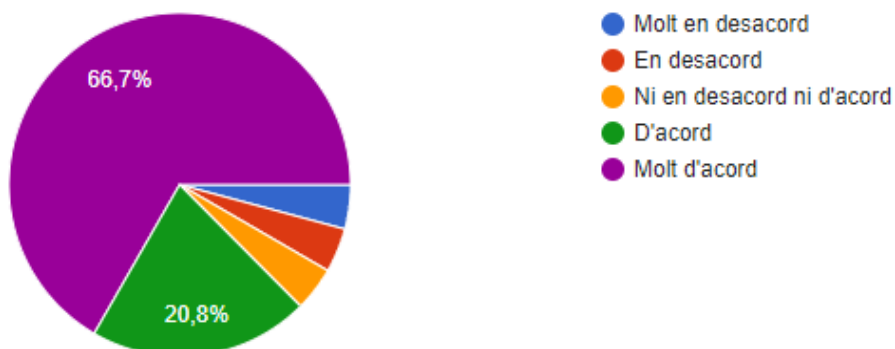
He pensat en algun moment que no és necessari que tota la societat aprenga valencià a l'escola, ja que en el món laboral d'algun conegut/da, aquest/a no anava a fer ús diari de la llengua.

Les respostes cap a la pregunta de si els prejudicis cap a les llengües minoritàries d'una persona poden afectar en la seua tasca docent, les respostes han sigut molt vairades, encara que la gran majoria dels enquestats ha estat molt d'acord en aquesta afirmació. En la figura 4 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 4.

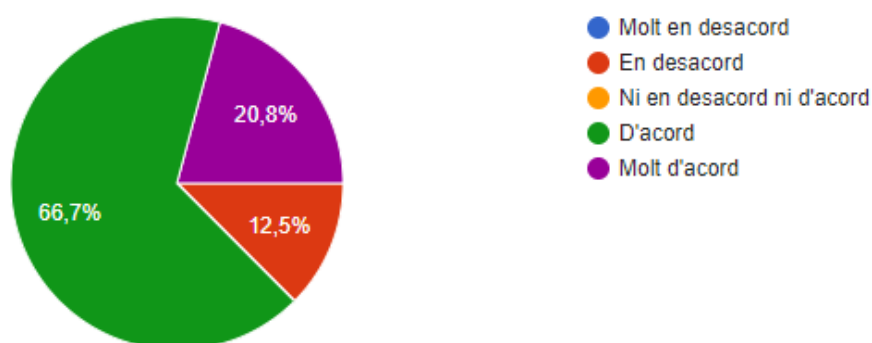
Si una persona té prejudicis cap a les llengües minoritàries, això pot afectar en la seua tasca docent.

Fent referència a la pregunta de si els docents es poden veure influïts en la seua tasca docent pel que pensa la societat cap a les llengües minoritàries, la gran majoria dels enquestats ha estat d'acord en aquesta afirmació i un número molt reduït ha estat en desacord. En la figura 5 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 5.

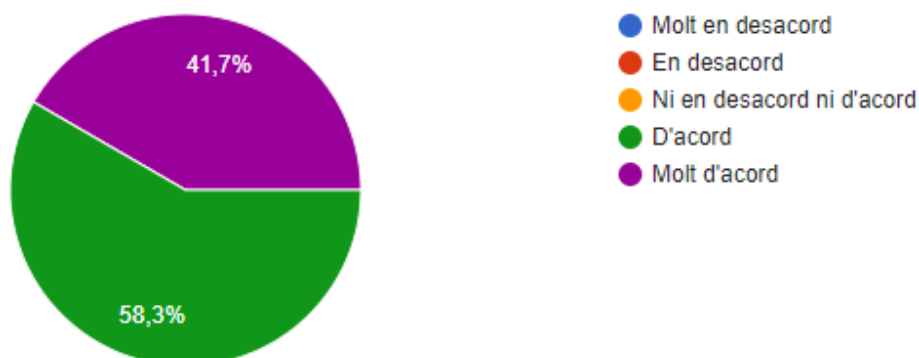
Els docents poden veure's influïts pel que pensa la societat cap a les llengües minoritàries, en la seua tasca docent.

Destacar que tots els enquestats han estat d'acord i molt d'acord a pensar que si una llengua és prejutjada per la societat, pot repercutir en l'àmbit acadèmic. En la figura 6 es poden veure els percentatges del resultat de l'enquesta.

Figura 6.

Si una llengua és prejutjada en la societat això, pot repercutir en l'àmbit acadèmic.

Pel que fa a les respostes de pregunta oberta (com penses que afecten els prejudicis a l'aula?), comentar que la gran majoria ha donat arguments, però no obstant això hi ha hagut una persona que no ha dit res, una altra que ho ha afirmat sense donar cap motiu i una altra directament ha dit que per a ell o ella "no afecten realment". Un aspecte que ha sorgit en 5 respostes ha estat el menyspreu cultural que poden ocasionar els prejudicis. Una de les enquestades ho resumeix així: "Si menyspreen una llengua potser també menyspreen els seus parlants i a l'aula poden haver alumnes als qui els afecte personalment aquesta actitud, concretament a la seua autoestima. Els prejudicis també actuen en detriment de la riquesa i diversitat cultural ja que entorpeixen el manteniment de la llengua viva i no faciliten l'adquisició de noves llengües".

Un altre aspecte que també ha sorgit en 4 respostes diferents és el relacionat amb la influència que poden tenir els prejudicis en els docents cap a la transmissió de la llengua en els infants. Una de les enquestades ho resumeix així: “Afectarà molt negativament, ja que tenir prejudicis lingüístics fa que es desconeguen molts costums, aprenentatges i, si els prejudicis els tenen els/les alumnes aprendran sense interès. Si els prejudicis els té el mestre/a ensenyarà sense motivació i incorrectament.” (Vegeu annex 3, pregunta 12, per tal de llegir totes les respostes donades).

5. CONCLUSIONS.

Després de conèixer els resultats obtinguts tant a l'enquesta com al grup de discussió, es farà una anàlisi explicant si els objectius plantejats han sigut respostos als resultats.

Així que, per un costat, tenint present que el primer objectiu pretenia conèixer el pensament del professorat cap a com poden afectar els prejudicis lingüístics dins de la pràctica docent. S'ha pogut conèixer gràcies a les respostes obtingudes al grup de discussió, que el valencià sí que va patir prejudicis per una part de la societat durant una època històrica. Aquesta afirmació va sorgir en el debat, ja que algunes de les persones entrevistades afirmaven que coneixien a famílies valencianoparlants que havien decidit parlar als seus fills i filles en castellà. Aquest fet, comentaren que passava prou sovint a conseqüència que el valencià no estava ben vist per una part de la població i a més es pensava que qui el parlava no tenia cultura. Per tant, arran d'aquest comentari es pot entrellaçar amb el que afirmava Ríos sobre els prejudicis lingüístics, és a dir, que poden veure's reflectits socialment en el coneixement dels parlants passius a conseqüència d'una mala educació lingüística (Ríos, 2005, p. 5).

Un altre factor a destacar en els resultats d'aquest objectiu és que podem veure la visió que tenen els futurs docents com el professorat en actiu, cap a com poden afectar aquests prejudicis en la pràctica docent. Els resultats obtinguts són clarament diferenciadors, ja que el professorat en actiu no pensa que puguen afectar, mentre que els futurs docents sí que pensen que es puga veure reflectit. En aquest cas, podem concloure que la visió que té el professorat en actiu és cap a una normalització lingüística dins de l'àmbit educatiu, ja que els prejudicis lingüístics en els docents no els veuen presents a les escoles. Per contra, els futurs docents no pensen que aquesta normalització estiga assolida dins d'aquest àmbit; aquest fet pot ser perquè els futurs docents no coneixen encara quin és el funcionament de la llengua dins de les escoles, per tant poden pensar que els prejudicis sí que poden afectar, però caldria aprofundir més en aquest aspecte per tal d'esbrinar-ne els motius que hi subjauen.

Pel que fa al segon objectiu, que fa referència a conèixer quin és el pensament dels docents cap a com pot influir la societat enfront del rebuig dirigit a les llengües minoritzades, és interessant comentar que durant el grup de discussió alguna de les mestres sí que ha afirmat que coneix persones que han decidit no portar els seus fills i filles a escoles públiques, ja que d'eixa manera anaven a tindre moltes hores de valencià i pensaven que la llengua no anava a donar-los cap utilitat. Per tant, per aquest costat, sí que podem veure que actualment en la societat encara trobem menyspreu cap al valencià. No obstant això, comentaren que depenia molt de la persona, ja que coneixien casos en els quals persones estrangeres havien sigut més respectuoses cap al valencià que persones nascudes al territori.

Per un altre costat, en el moment en el qual se'ls pregunta si això després pot repercutir en la pràctica, podem tornar a veure resultats diferenciadors entre les respostes obtingudes en l'enquesta i en el grup de discussió, ja que la gran majoria dels enquestats sí que pensaven que podia repercutir la visió de la societat, mentre que el professorat en actiu no, encara que havien viscut diferents situacions en les quals de manera directa en la seua pràctica docent havien patit menyspreu cap a la llengua. Això, en lloc

de poder cohibir-les i decidir canviar de llengua, havia aconseguit fer més fort l'ús de la llengua en la seua pràctica docent. Concretament, cal destacar les diferents estratègies que algunes d'elles feien servir per a no haver de canviar la llengua durant reunions grupals amb els familiars, com ara distribuir les famílies posant persones que entenen valencià, amb aquelles que no ho fan per tal que feren de traductors quan fos necessari; d'aquesta manera, la mestra podia continuar tota l'estona parlant valencià. Analitzant aquest fet, es pot observar el valor que donen les mestres entrevistades a la presència del valencià en les aules. Per tant, la diferència de resposta entre el professorat en actiu i els futurs docents, pot ser perquè el professorat en actiu contestà des d'una visió més personal a conseqüència del que havia viscut. Mentre que pel que fa als enquestats és probable que aquests respongueren imatginant-se elles i ells en una situació de menyspreu cap a la llengua i la seua forma de reaccionar fora cohibint-se i deixant d'utilitzar-la en algun context dins de la seua pràctica docent, per això, aquests si que van contestar dient que la societat podia influir a la pràctica docent.

El quart objectiu estava relacionat amb la formació acadèmica del professorat cap al valencià, definida la formació acadèmica per Cambra i Palou com un procés de reflexió crítica que permet construir un pensament renovat sobre allò en el que t'estàs formant (Cambra, M i Palou, J., 2007, p.151). Tenint present els anys d'experiència de les persones entrevistades, cal destacar que algunes d'elles no van tenir formació acadèmica en valencià durant els anys d'educació obligatòria, per tant això feu que el primer contacte que van tenir amb el valencià normatiu fora a través de cursos i alguna assignatura durant l'època universitària. A més a més, també cal destacar que el nivell requerit de la llengua també ha evolucionat al llarg dels anys.

Per acabar amb l'anàlisi dels objectius específics, concretar que es comentaran conjuntament el tercer objectiu (valor que li dona el professorat al valencià front al castellà i l'anglès), el cinqué objectiu (descobrir el pes que tenen les llengües al programa lingüístic del centre educatiu on s'ha fet l'estudi) i el sisé objectiu (conèixer l'elecció dels percentatges concrets triats per l'escola), ja que tots tres estan relacionats amb el pes que li dona el professorat al valencià en la seua pràctica docent i en conseqüència al pes que li dona l'escola. Per tant, coneixent el programa lingüístic que trobem a les escoles valencianes, sent aquest "un sistema educatiu plurilingüe i intercultural que té com a llengües curriculars el valencià, el castellà, l'anglès i altres llengües estrangeres" (LLEI 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, p. 7865). Cal matisar que, pel que es pot veure dels resultats obtinguts, el valencià és considerat com a llengua vehicular del centre, donant-li més valor i en conseqüència més hores lectives enfront del castellà i l'anglès. Aquesta elecció s'ha produït arran d'un estudi sociolingüístic de l'entorn escolar en què han descobert que la llengua que més presència ha de tenir a les aules és el valencià, ja que és la llengua menys parlada en el barri. Així doncs es pot concloure que, pel que fa a les CRS del professorat entrevistat, podem veure que cap al valencià sí que veuen la importància que té fer ús de la llengua dins de les aules, donant-li un pes més elevat enfront del castellà, ja que afirmen que aquesta última llengua la tenen en constant contacte amb la societat. No obstant això, es pot concloure que deixen una mica despenjat l'ensenyament fent servir la llengua estrangera, ja que en un moment donat van afirmar que

per dues hores d'anglès que puguen tenir a la setmana no van a aconseguir que els infants adquirisquen la llengua. Per tant es pot afirmar que tenen una idea errònia cap a l'assoliment de la llengua anglesa, ja que com afirma la normativa el nivell que s'espera dels xiquets en acabar l'escolarització obligatòria no és igual en anglès que en castellà i valencià. Tenint present els anys que porten treballant algunes de les persones entrevistades, els sabers de les mestres poden trobar-se encara ancorats en la concepció de la immersió lingüística dels anys 80 i 90, quan encara la societat no era tan multilingüe com ara. Per tant, la percepció d'aprendre l'anglès la relacionen al fet d'impartir el que coneixem com l'assignatura d'anglès.

Per tant, tenint present l'objectiu principal d'aquest estudi, es pot observar que l'actitud cap al valencià en les aules tant dels futurs docents, com sobretot la del professorat en actiu, és molt favorable, ja que la gran majoria dels enquestats i participants del grup de discussió, pensen que és molt important tenir el valencià a les aules, ja que la llengua forma part de la cultura d'un territori i és fonamental fer-ne ús si es vol aconseguir la normalització lingüística.

Destaquem pel que fa als resultats de les enquestes, que encara que en algun moment, algun o alguna enquestada tingueren prejudicis cap a les llengües tots aquells i aquelles que han contestat han afirmat que actualment no en tenen. A més a més, moltes de les respostes que s'han donat, cap a com poden afectar els prejudicis, els enquestats donen un pes important a les llengües minoritàries, i concretament el valencià, dins de les aules, matissant en alguns casos que si es vol aconseguir en aquesta societat una normalització lingüística el paper dels docents és fonamental, ja que aquests han de transmetre la cultura d'un territori i la llengua entra dins d'aquest. A més a més, també han contestat que si una persona té prejudicis cap a la llengua, hi ha moltes probabilitats que es fomente el racisme, ja que s'està discriminat una part important d'una cultura. No obstant això, és preocupant el nombre elevat de persones que han pensat que el valencià no li hagués fet falta aprendre'l a l'escola a algun familiar. Es d'esperar que aquest pensament actualment l'hagen canviat, ja que tal com han eixit els resultats, cap persona tenia en aquests moments prejudicis, cap a les llengües minoritàries, sobretot perquè si encara continuen tenint el mateix pensament, això podria veure's reflectit en la seua pràctica docent.

Pel que fa a les contestacions del grup de discussió, és interessant destacar la importància que el professorat entrevistat dona al valencià dins de la docència, ja que aquest ha afirmat que, si el que es vol aconseguir és una normalització lingüística del valencià, el que s'hauria de fer és almenys en l'etapa de l'educació infantil fer una educació íntegra en valencià, en lloc d'estar dividida entre el castellà i el valencià, ja que cap a la seua situació sociolingüística la presència del castellà la poden trobar per tot arreu, mentre que el valencià molts dels i les alumnes únicament el troben a l'escola.

Per tant personalment pense que moltes de les persones que han participat en aquest estudi, gràcies als resultats que he pogut analitzar, buscaran dins de la seua aula una normalització lingüística que tanta falta fa en la societat. Però sobretot potenciaran el respecte cap a la diversitat de llengües, ja que pense que és molt important parlar dins de les aules de la gran varietat de llengües que et pots trobar en el món i la importància que tenen cadascuna d'elles per als seus parlants, per tal de fomentar el

respecte cap a la diversitat lingüística i aconseguir així la normalització cap a les llengües minoritàries, concretament en el nostre territori cap a la normalització de l'ús del valencià, en qualsevol àmbit de la vida dels estudiants.

Finalment, m'agradaria destacar que per tal de millorar aquest estudi s'hauria pogut portar a la pràctica no sols un grup de discussió amb un centre educatiu, sinó que si hagueren sigut almenys dos, és possible que el resultat final hagués variat una mica, ja que l'escola que s'ha fet servir ha sigut una que tenia com a llengua vehicular el valencià i a més era un centre públic. Caldria veure si el canvi d'alguna d'aquestes variables podria afectar també als resultats. Per tant, seria interessant en un futur poder ampliar aquest estudi, realitzant el mateix procés o per un costat en una escola on la llengua vehicular siga el castellà dins d'un centre públic o fins i tot fer l'estudi en un col·legi concertat o privat.

6. REFERENCIES BIBLIOGRÀFIQUES I WEBGRÀFIQUES.

Antón i Álvarez de Cienfuegos, M., (2018). Prejudicis lingüístics a Catalunya nord: el cas d'una escola d'educació secundària. En M. Pujol Berché i M. Patricio Mulero (coord.) *REC - Revue d'Études Catalanes*, N° 5 (pp. 84-94). Association Française de Caltalanistes.

Birello, M. y Sánchez-Quintana, N. (2014). Tensiones en el sistema de creencias, representaciones y saberes de los docentes. ¿Oportunidades ante el cambio?. En J.M. Sancho, J.M. Correa, X. Giró Gràcia y L. Fraga (Coord.) *Aprender a ser docente en un mundo en cambio* (pp. 82-88). Esbrina.

Cambra, M. y Palou, J., (2007). Creencias, representaciones y saberes de los profesores de lenguas en las nuevas situaciones plurilingües escolares de Cataluña. *Routledge Taylor & Francis Group*, 150-163. https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1174/113564007780961651?casa_token=ZFMURLQmC3kAAAAA:3E773xQakWkTNP-va7g4sdYB9IznRXc_onQWw7eCe4Td0SFYc0TKxX3RqUIq2YxjiJZPCWYVq5KF

Camps, A. (s.f). Llengües de l'escola, llengües dels infants, llengües dels professors, En Sílvia Aznar (UdG), Besalú, X., Figuer, C., Garrido, E. i Perera, J.(Coord.) *Multilingüisme i pràctica educativa* (pp.276). Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach.

DECRET 38/2008, de 28 de març, del Consell, pel qual s'estableix el currículum del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana. [2008/3838]. *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*. València, 3 d'abril de 2008, núm. 5734.

Flors-Mas, A. (2017). *Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians*. [Tesi doctoral]. Universitat de Barcelona. http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/118845/1/01.AFM_1de5.pdf

Generalitat Valenciana (2018). *Programes lingüístics*. <http://www.ceice.gva.es/va/web/enseñanzas-en-lenguas/programas>

Generalitat Valenciana (2018). *Ús del valencià en l'Administració de la Generalitat. Enquestes 2016. Síntesi dels resultats*. <http://www.ceice.gva.es/va/web/fondo-estadistico-documental/fondo-datos-numericos>

Llei 4/2018 de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià. *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*. València, 22 de febrer de 2018, núm. 8240.

Massot et al. (2004). Estrategias de recogida y análisis de la información. En Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.

Oller, J i Vila, I (2011). Interdependencia entre conocimiento de catalán y castellano y efectos de la lengua familiar en la adquisición de las lenguas escolares. *Universitat de Girona*, 3-22.

<https://www.researchgate.net/publication/233562114> Interdependencia entre conocimiento de catalan y castellano y efectos de la lengua familiar en la adquisicion de las lenguas escolaresInterdependence between knowledge of Catalan and Spanish and effec

Pascual (2006). El tractament de les llengües. *Generalitat valenciana*.

https://ceice.gva.es/documents/162640785/162670707/TL_Tractament.pdf/11ea052c-9872-4e55-ab07-dfff0ff7aa29

Pérez Peitx, M. (2011). *Els perfils de pràctiques docents i el sistema de creences: Un estudi de cas de dues mestres de parvulari* [Treball fi de màster]. Universitat de Barcelona.

<https://core.ac.uk/download/pdf/16204377.pdf>

Ríos, I., (s.f.). Les llengües en una societat i una escola pluriculturals, En A. Marzá, y G. Torralba, (Coord.) *Linguistic prejudicis*. (pp. 1-16).

Saladich Garriga, M., (2012) Representacions i actituds del professorat de llengües de secundària envers la diversitat lingüística i cultural. *REIRE, Revista d'Innovació i Recerca en Educació*, Vol. 5, núm. 2, 25.

<http://www.ub.edu/ice/reire.htm>

STEPV (2014). *Guia de la catalogació lingüística*.

https://stepv.intersindical.org/guies/catalogacio_linguistica

Torrado, M. (2004). Estudios de encuesta. En Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.

7. ANNEXOS.

Annex 1:

Taula 1.

Preguntes per al grup de discussió en referència als objectius plantejats:

Bloc Preguntes	Objectius que pertanyen	Preguntes del grup de discussió
BLOC 1	Quina és la formació professional han tingut o tenen els professionals cap al valencià.	Com ha sigut la vostra formació acadèmica front al valencià? (tant a nivell universitari, com complementari, cursos, acadèmies, etc.)
BLOC 2	Com poden afectar els prejudicis dins de la pràctica docent	Segons Rios, la societat pot atribuir a les llengües una sèrie de prejudicis. Aquets solen anar relacionats cap al nombre de parlants, l'àmbit d'oportunitats en la societat, la riquesa d'una llengua, la dificultat lingüística, entre d'altres. Alguna vegada heu detectat aquests prejudicis lingüístics en la societat cap al valencià? Si és així, penseu que aquests poden afectar a la pràctica docent?
BLOC 3	Com pot influir la societat front al rebuig dirigit a les llengües minoritàries.	Com penseu que és l'actitud de la societat (barri, ciutat, comunitat) a la qual pertany la vostra escola cap al valencià? Eixes actituds que m'esteu comentant acaben repercutint d'alguna manera en la vostra pràctica docent? Les veieu reflectides en els xiquets i xiquetes?
	Valor li dona el professorat al valencià front a l'anglès i el castellà.	En l'actualitat el programa lingüístic que trobem al País Valencià és el programa d'educació plurilingüe i intercultural, segons el qual, un mínim del 25% del temps escolar ha de ser en valencià i en

BLOC 4		<p>castellà, respectivament, i un màxim del 25% en anglès.</p> <p>Penseu que aquest fomenta un aprenentatge equilibrat i adequat, tant en les dues llengües oficials com en l'estrangera?</p> <p>Segons vosaltres, quin percentatge posaríeu per a cadascuna de les diferents llengües?</p>
BLOC 5	<p>Descobrir el pes de llengües en el seu programa lingüístic i els seus percentatges.</p>	<p>Destacar que La llei 4/2018 de 21 de febrer estipula que “El Programa d'educació plurilingüe i intercultural s'elaborarà d'acord amb les necessitats del context socioeducatiu i demolingüístic del centre i amb l'objectiu de garantir l'assoliment de les competències plurilingües i interculturals fixades en aquesta llei”.</p> <p>Quin percentatge lingüístic va triar al vostre centre?</p> <p>Per què va decidir eixos percentatges concretament?</p> <p>Quina anàlisi de les necessitats del vostre context va fer?</p>

Ordre de les preguntes en l'execució del grup de discussió amb el professorat.

1. En l'actualitat el programa lingüístic que trobem al País Valencià és el programa d'educació plurilingüe i intercultural, segons el qual, un mínim del 25% del temps escolar ha de ser en valencià i en castellà, respectivament, i un màxim del 25% en anglès.
Penseu que aquest fomenta un aprenentatge equilibrat i adequat, tant en les dues llengües oficials com en l'estrangera? Segons vosaltres, quin percentatge posaríeu per a cadascuna de les diferents llengües?
2. Segons Rios, la societat pot atribuir a les llengües una sèrie de prejudicis. Aquets solen anar relacionats cap al nombre de parlants, l'àmbit d'oportunitats en la societat, la riquesa d'una llengua, la dificultat lingüística, entre d'altres.
Alguna vegada heu detectat aquests prejudicis lingüístics en la societat cap al valencià?
Si és així, penseu que aquests poden afectar a la pràctica docent?

3. Com penseu que és l'actitud de la societat (barri, ciutat, comunitat) a la qual pertany la vostra escola cap al valencià? Eixes actituds que m'esteu comentant acaben repercutint d'alguna manera en la vostra pràctica docent? Les veieu reflectides en els xiquets i xiquetes?
4. En l'actualitat el programa lingüístic que trobem al País Valencià és el programa d'educació plurilingüe i intercultural, segons el qual, un mínim del 25% del temps escolar ha de ser en valencià i en castellà, respectivament, i un màxim del 25% en anglès.
Penseu que aquest fomenta un aprenentatge equilibrat i adequat, tant en les dues llengües oficials com en l'estrangera? Segons vosaltres, quin percentatge posaríeu per a cadascuna de les diferents llengües?
5. Destacar que La llei 4/2018 de 21 de febrer estipula que "El Programa d'educació plurilingüe i intercultural s'elaborarà d'acord amb les necessitats del context socioeducatiu i demolingüístic del centre i amb l'objectiu de garantir l'assoliment de les competències plurilingües i interculturals fixades en aquesta llei".
Quin percentatge lingüístic va triar al vostre centre? Per què va decidir eixos percentatges concretament? Quina anàlisi de les necessitats del vostre context va fer?

Annex 2:

Preguntes qüestionari cap als prejudicis:

Hola, soc estudiant de 4t del grau de Magisteri d'Educació Infantil, el meu TFG va sobre l'actitud dels futurs docents i professorat en actiu cap al valencià dins de les aules d'infantil. Per tant per poder fer una investigació més completa necessite que futurs docents que estiguen estudiant a la universitat Jaume I em contesten aquest formulari.

Tal com ens afirma Rios, a la societat podem trobar una sèrie de prejudicis lingüístics relacionats cap al nombre de parlants, l'àmbit d'oportunitats en la societat (fent referència a l'àmbit laboral), la riquesa d'una llengua, la dificultat lingüística (definides com a llengües fàcils o difícils) i la sonoritat fonètica. Al llarg d'aquest qüestionari, contestareu a preguntes sobre aquests prejudicis i com poden afectar a la pràctica docent.

Pel que fa a la contestació de les preguntes s'efectuarà mitjançant una escala Likert, en la qual 1 equival a "molt en desacord", 2 equival a "en desacord", 3 equival a "ni en desacord ni en acord", 4 equival a "d'acord" i 5 equival a "molt d'acord".

1. Tinc prejudicis cap a les llengües minoritàries.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord
Comentaris:

2. He tingut prejudicis cap a les llengües minoritaries, en algun moment de la meua vida.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord
Comentaris:

3. He pensat alguna vegada que el valencià no és tan fonamental com altres llengües convivents pel seu nombre de parlants.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord
Comentaris:

4. He pensat en algun moment que no és necessari que tota la societat aprenga valencià a l'escola, ja que en el món laboral d'algun conegut/da, aquest/a no anava a fer ús diari de la llengua.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

5. Li he donat més valor a una llengua que a una altra, pel simple fet de conèixer la riquesa literària d'ambdues i observar que una d'elles internacionalment ha tingut més reconeixement que l'altra.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

6. He pensat que una llengua és més fàcil o més difícil, únicament tenint en compte allò que he vist sense haver entrat a estudiar-la amb profunditat.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

7. He pensat que una llengua sona millor o pitjor que una altra.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

8. El fet esmentat anteriorment, m'ha fet plantejar-me no voler aprendre una llengua nova per què no m'agradava la seua sonoritat.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

9. Si una persona té prejudicis cap a les llengües minoritàries, això pot afectar en la seua tasca docent.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

10. Els docents poden veure's influïts pel que pensa la societat cap a les llengües minoritàries, en la seua tasca docent.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

11. Si una llengua és prejutjada en la societat això, pot repercutir en l'àmbit acadèmic.

Molt en desacord En desacord Ni en acord ni en desacord D'acord Molt d'acord

Comentaris:

12. Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

RESPOSTA OBERTA

Annex 3:

Resultats del qüestionari.

Figura 7.

Pregunta 1:

Tinc prejudicis cap a les llengües minoritàries.

24 respostes

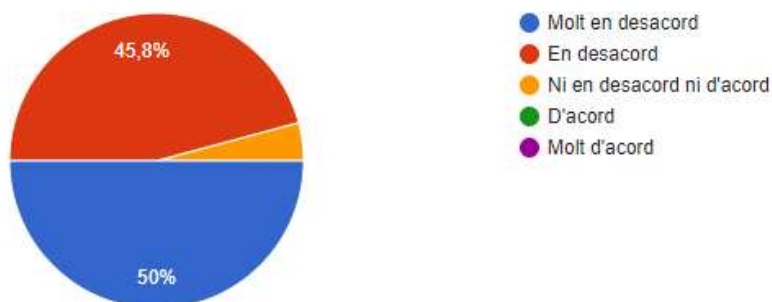

Figura 8.

Pregunta 2:

He tingut prejudicis cap a les llengües minoritaris, en algun moment de la meua vida.

24 respostes

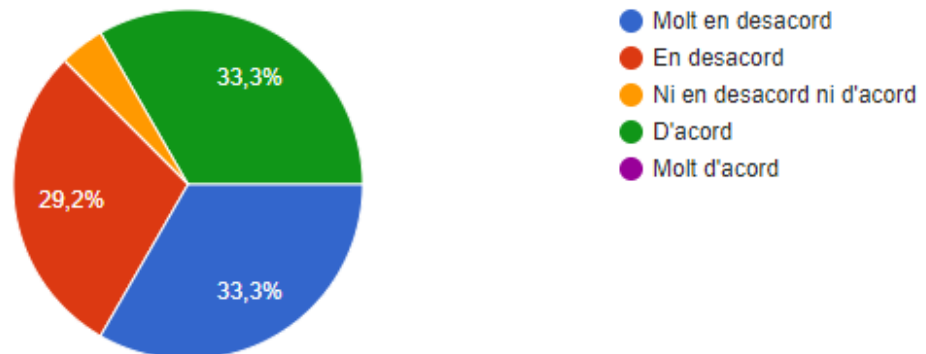

Figura 9.

Pregunta 3:

He pensat alguna vegada que el valencià no és tan fonamental com altres llengües convivents pel seu nombre de parlants.

24 respostes

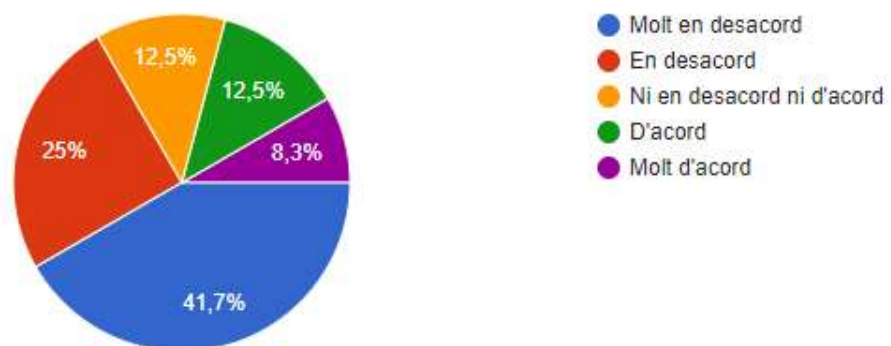

Figura 10.

Pregunta 4:

He pensat en algun moment que no és necessari que tota la societat aprenga valencià a l'escola, ja que en el món laboral d'algun conegut/da, aquest/a no anava a fer ús diari de la llengua.

24 respostes

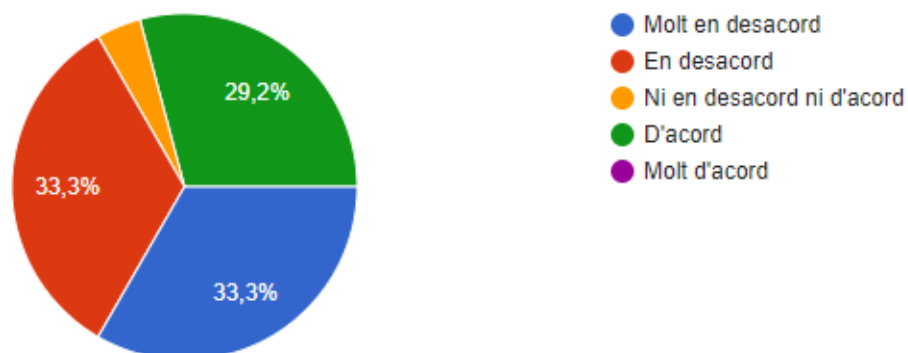

Figura 11.

Pregunta 5:

Li he donat més valor a una llengua que a una altra, pel simple fet de conèixer la riquesa literària d'ambdues i observar que una d'elles internacionalment ha tingut més reconeixement que l'altra.

24 respostes

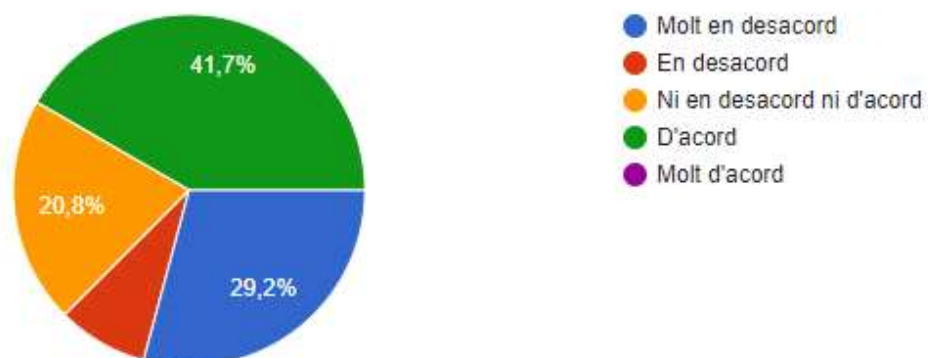

Figura 12.

Pregunta 6:

He pensat que una llengua és més fàcil o més difícil, únicament tenint en compte allò que he vist sense haver entrat a estudiar-la amb profunditat.

24 respostes

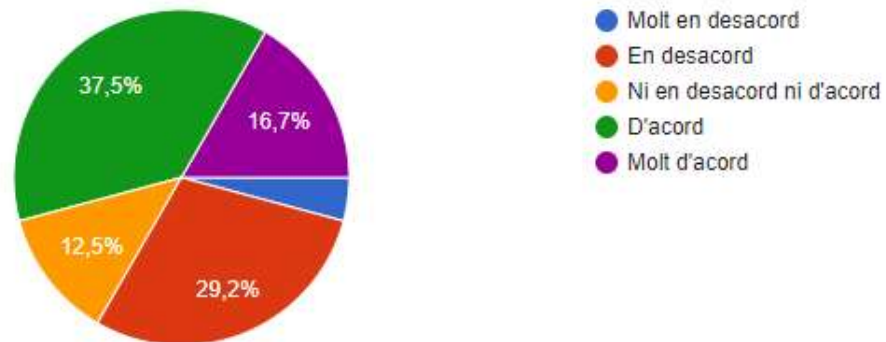

Figura 13.

Pregunta 7:

He pensat que una llengua sona millor o pitjor que una altra.

24 respostes

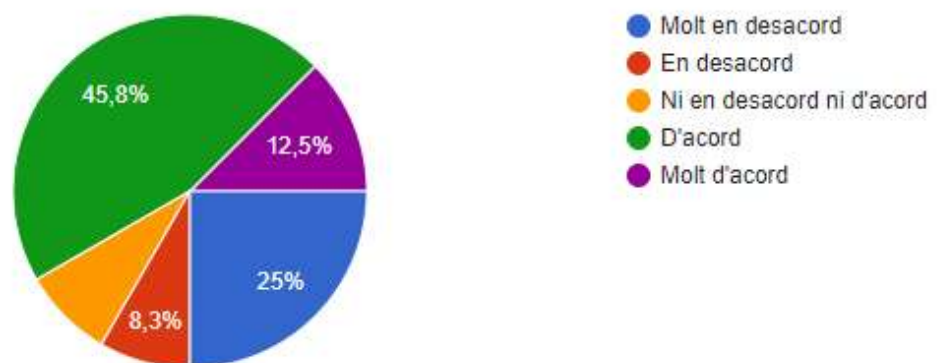

Figura 14.

Pregunta 8:

El fet esmentat anteriorment, m'ha fet plantejar-me no voler aprendre una llengua nova per què no m'agradava la seua sonoritat.

24 respostes

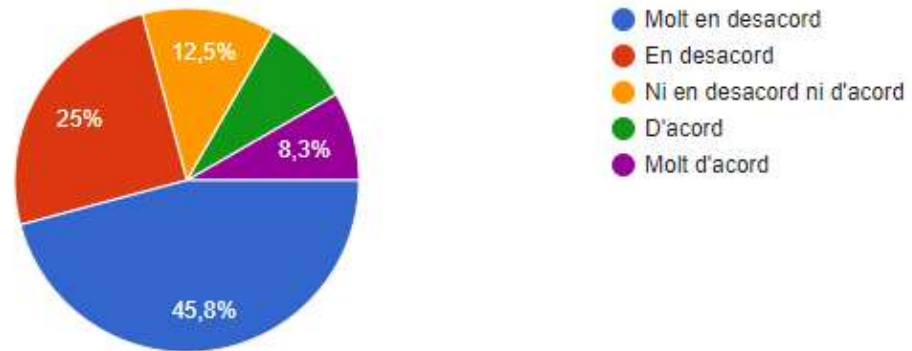

Figura 15.

Pregunta 9:

Si una persona té prejudicis cap a les llengües minoritàries, això pot afectar en la seua tasca docent.

24 respostes

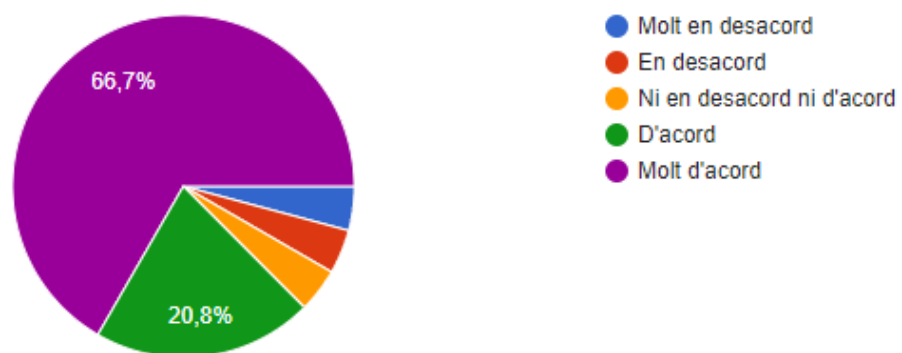

Figura 16.

Pregunta 10:

Els docents poden veure's influïts pel que pensa la societat cap a les llengües minoritàries, en la seua tasca docent.

24 respostes

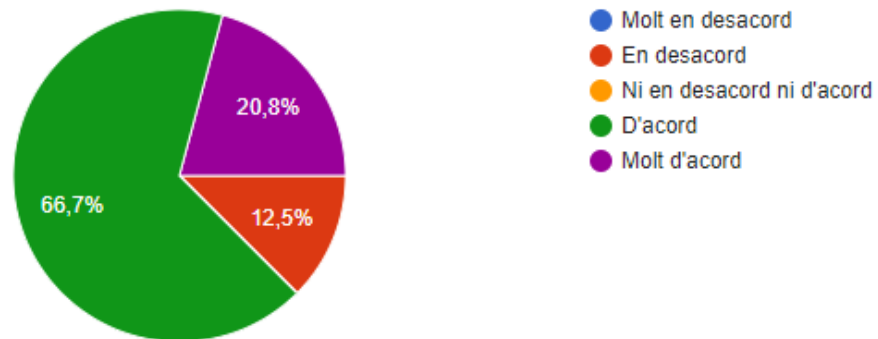
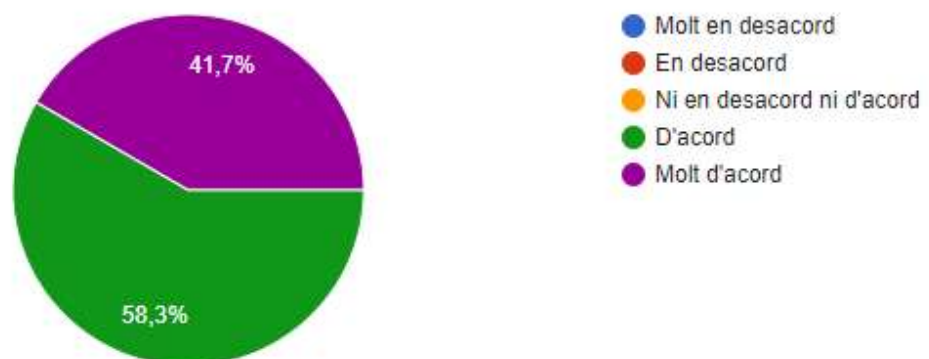

Figura 17.

Pregunta 11:

Si una llengua és prejutjada en la societat això, pot repercutir en l'àmbit acadèmic.

24 respostes

Pregunta 12:

Figura 18.

Primera part:

Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

24 respostes

.

Podem afectar per a tot però sobretot a l'hora d' ensenyar a l'alumnat qualsevol cosa o simplement en el clima entre companys i companyes tant dins com fora de l'aula.

En el cas de la comunitat valenciana, per exemple, com que el valencià és la llengua que es parla a l'aula si el docent no té estima pel valencià perjudicarà òbviament en la seua tasca perquè no farà les classes en aquesta llengua i els seus prejudicis afectarà a la dinàmica de la classe i si extrapolem afectarà també al alumnat.

Pense que els prejudicis estan molt presents actualment a les aules i que els docents han d'evitar en tot moment que açò passe, només així arribarem a la normalització lingüística.

Por impedir l'aprenentatge i el interés cap a altres llengües i generar situacions de rebuig.

Com en tots els àmbits, els prejudicis amb la llengüa no més és una forma de tancar-se a aprendre coses noves.

Figura 19.

Segona part:

Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

24 respostes

Per que si tens prejudicis d'una llengua, segurament, la treballaras a clase lo menys posible

Els prejudicis poden afectar en la nostra cultura i per tant alhora en la pràctica docent a l'aula. Desprestigiar la nostra llengüa implica desprestigiar una lluita que considere és fonamental per que el valencià no desaparega

No practican-la i fent que els xiquets la rebutgen també

Ix el racisme

No creec que afecten realment

Si menyspreen una llengua potser també menyspreen els seus parlants i a l'aula poden haver alumnes als qui els afecte personalment aquesta actitud, concretament a la seua autoestima. Els prejudicis també actuen en detriment de la riquesa i diversitat cultural ja que entorpeixen el manteniment de la llengua viva i no faciliten l'adquisició de noves llengües

Los prejuicios pueden afectar de forma que el docente no sea capaz de transmitir el valor igualitario de

Figura 20.

Tercera part:

Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

24 respostes

Los prejuicios pueden afectar de forma que el docente no sea capaz de transmitir el valor igualitario de todas las lenguas. Asimismo, en casos como el valenciano, si un docente no emplea la lengua minoritaria en las aulas aunque sea mínimamente, el alumnado no tendrá si quiera la oportunidad de aprenderla con profundidad e incluso podría influirle la actitud y los prejuicios de los docentes, ya que estos se convierten habitualmente en sus modelos.

Negativamente, ya que a la hora de transmitir las lenguas al alumnado estaremos dando un mensaje equivoco de que hay lenguas superiores e inferiores y estos/as crecerán pensando eso y reproduciendo dichos modelos.

Els prejudicis en general no ens aporten cap cosa positiva perquè estem donant un valor negatiu a una persona, llengua, situació etc.; sense tindre un coneixement complet. Si és un prejudici cap a una llengua minoritària entenem que aquesta no té el mateix valor que una altra més reconeguda i per tant, estem omittint la diversitat lingüística que tant ens enriqueix i ens apropa entre cultures.

Si mostrem prejudicis cap a una llengua estem deixant de costat tot el que aquesta comporta com per exemple tradicions, cultura, etc. D'aquesta manera a poc a poc és com anem perdent la identitat que la llengua comporta. A banda pense que en la pràctica docent s'ha de deixar de banda els prejudicis que cada mestre pot tindre amb una llengua en concret i ser competent amb la seua professió i desenvolupar

Figura 21.

Quarta part:

Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

24 respostes

Si mostrem prejudicis cap a una llengua estem deixant de costat tot el que aquesta comporta com per exemple tradicions, cultura, etc. D'aquesta manera a poc a poc és com anem perdent la identitat que la llengua comporta. A banda pense que en la pràctica docent s'ha de deixar de banda els prejudicis que cada mestre pot tindre amb una llengua en concret, i ser competent amb la seua professió i desenvolupar la tasca docent de la millor forma possible.

Pot afectar i afecta moltíssim

Infravalorant la llengua comentarís a diferents accions.

despreçant les llengües

Afectarà molt negativament, ja que tenir prejudicis lingüístics fa que es desconeguen molts costums, aprenentatges i, si els prejudicis els tenen els/les alumnes aprendran sense interès. Si els prejudicis els té el mestre/a ensenyarà sense motivació i incorrectament.

Els docents poden donar-li menys importància i això pot repercutir en l'aprenentatge dels xiquets i xiquetes

Figura 22.

Cinquena part

Com penses que els prejudicis poden afectar en la pràctica docent a l'aula?

24 respostes

...
cada mestre pot tindre amb una llengua en concret, i ser competent amb la seua professió i desenvolupar la tasca docent de la millor forma possible.

Pot afectar i afecta moltíssim

Infravalorant la llengua comentaris a diferents accions.

despreciant les llengües

Afectarà molt negativament, ja que tenir prejudicis lingüístics fa que es desconeguen molts costums, aprenentatges i, si els prejudicis els tenen els/les alumnes aprendran sense interès. Si els prejudicis els té el mestre/a ensenyarà sense motivació i incorrectament.

Els docents poden donar-li menys importància i això pot repercutir en l'aprenentatge dels xiquets i xiquetes

Els prejudicis lingüístics de la societat provoquen a l'aula falta de comprensió i expressió per la poca estimulació que hi ha cap a la llengua prejutjada.